

Wennen aan biodiversiteit

De kwaliteit van steden kan grote sprongen vooruit maken als er meer groen wordt toegevoegd. Dit groen moet een kwaliteit hebben die ruimte biedt aan insecten, vlinders en vogels en aansluiten bij bestaande ecosystemen. Groen dat ruiger is dan de betegelde achtertuin met Boeddha beeld. Biodiverse groene daken zijn de oplossing om consument en bedrijfsleven aan de ruigere natuur te laten wennen.

Tekst: Stichting Roof Update

Op de onlangs gehouden vakbeurs voor TuinZaken Retail Experience (TREx 2017) was grote belangstelling uit binnen- en buitenland voor de opstelling van de Levende Tuin, met o.a. een bijenkas en vlindertuin. De Levende Tuin is een concept dat ruimte biedt aan water, divers groen en beschutting in tuinen zodat bijen, vlinders en vogels zich er thuis gaan voelen. Een variëteit aan groen die niet binnen strakke lijnen van perken blijft.

CONSUMENTEN

De Branchevereniging van Hoveniers en Groenverwerkers VHG ziet dat de consumenten graag duurzaamheid in hun tuin willen. De Vakgroep Hoveniers van de branchevereniging ontwikkelde hiertoe een handboek voor professionals met handvatten voor het inrichten van een levende tuin. Per thema (Water, Bodem, Dieren, Energie en Voedsel) geeft het handboek informatie over bijbehorende producten en toepassingen. De Levende Tuin is een tuin met water en een grote variëteit aan groen en planten, waarbij het verticaal groen speciaal voor insecten en vogels wordt ontworpen. Al in april 2014 werden De Tuinen van Appeltern met modeltuin geopend. Campagnes in woonbladen, *Libelle* en *Margriet* moeten de consument verder vertrouwd maken met het nieuwe tuinieren.

Maar de consument is moeilijk te overtuigen. De onderhoudsvriendelijke, betegelde tuin wint het in stedelijke wijken nog steeds van de vogelvriendelijke wildernis. Zo zegt een eigenaar van een tuincentrum: "Jonge gezinnen hebben weinig tijd om hun tuin te onderhouden. Ze kiezen voor de schone, steriele verlenging van hun woonkamer, met groen in potten of perken. Spelen in de modder is voor veel stadskinderen niet weggelegd."

Veel méér ruimte voor het biodiverse groen ziet de

Stichting Roof Update op een niveau hoger: de ruimte op schuurdaken en aanbouwen, en op daken van woningen. Voor die binnenstedelijke vergroening rolt de Stichting de zogeheten Groene Tornado uit, waarin buurtbewoners samen met lokale professionals groen op schuurdaken en daken van aanbouwen mogelijk maakt. "Naast een verrijking voor de buurt op het gebied van biodiversiteit, microklimaat en waterberging is de Groene Tornado ook een tussenstap om die wat ruigere natuur dichterbij de buurt te brengen, zonder dat het op de drempel van de woning ligt," zegt Ronald van Bochove, directeur van de Stichting. "De schoonheid van wat we nu nog onkruid noemen, of een tuin die per seizoen een andere aanblik biedt, moet door de stadbewoner nog worden ontdekt. Daarvoor is het dak de ideale plaats."

NATUUR OP HET DAK

De Vogelbescherming heeft samen met Sempergreen en Vivara Pro het 'groene vogeldak' ontwikkeld. "Schakel alle platte daken van de Nederlandse steden aan elkaar, en je hebt een oppervlakte van ruim 60 keer het Nationaal Park De Hoge Veluwe. Deze daken, veelal nog onbenut, bieden een enorm potentieel aan ruimte," zegt een woordvoerder van de Vogelbescherming. "In stedelijke gebieden is vaak weinig ruimte voor groen. En dus ook voor vogels. Begroeide daken kunnen vogels voedsel bieden, nestgelegenheid en een veilig toevluchtsoord voor roofdieren en verkeer." Het groene vogeldak is beplant met 25 verschillende inheemse grassen en kruiden en wordt verrijkt met dood hout voor extra insectenleven. Daarbij komen enkele voorzieningen voor vogels, zoals een vogelbad en twee soorten neststenen.

Sempergreen doet al jaren onderzoek naar biodiversiteit op daken en tegen gevels. Diverse vegetatiematten (Sedummixmat, Sedum-kruidenmat, Bees & Butterfliesmat) en diverse daktuinsubstraten dragen functioneel bij aan

biodiversiteit. In intensief gebruikte stedelijke en agrarische gebieden biedt een groen dak met een kruiden- en bloemrijke vegetatie voor vlinders, bijen en zweefvliegen voedsel en/of goede voortplantingsmogelijkheden die in de nabije omgeving niet voorhanden zijn. Bij het ontwerp en de aanleg van het groendak moet er wel goed op gelet worden dat het dak of de nabije omgeving kwalitatief goede voortplantingsmogelijkheden biedt. Het is belangrijk dat het dak niet als ecologische val fungeert, maar integendeel door mobiele soorten gebruikt kan worden op weg naar andere gebieden. Niet alleen variatie in vegetatie(structuur), maar ook substraatdikte is daarbij belangrijk.

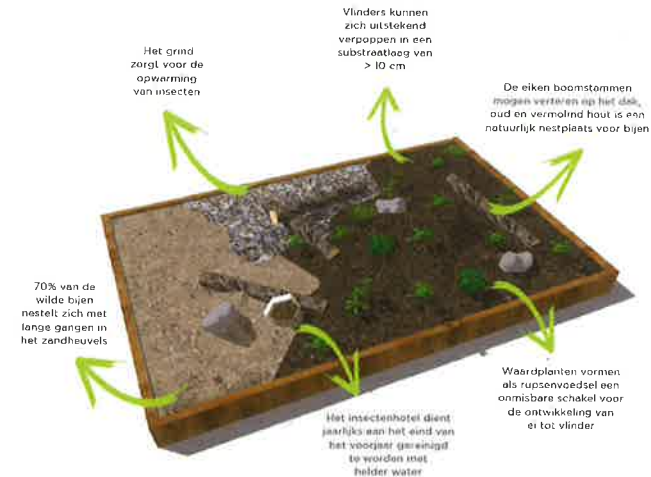
Rianne Slootweg van het bedrijf vertelt: "Omdat de toepassing van de Bees & Butterfliesmat een grotere draaglast heeft, en daardoor dus niet overal toepasbaar is (met name op bestaande daken), ontwikkelden we een Biodiversiteitspakket. Met toepassing van dit pakket voeg je nestgelegenheid, beschutting en voeding toe aan het extensieve groendak. Zo ontstaat een gunstige invloed op het leefklimaat van vogels, bijen, vlinders en andere insecten." De leverancier werkte bij de ontwikkeling nauw samen met De Vlinderstichting. Belangrijkste criterium bij de selectie van de producten was dat ze een positieve bijdrage aan het leefklimaat van vogels, bijen, vlinders en andere insecten moesten leveren. Het Biodiversiteitspakket is een compleet pakket bestaande uit zand, daktuinsubstraat, grind, bonte maaskeien, boomstammen, een biodivers plantenkompak met vaste planten, kruiden en grassen en een insectenhotel van Natuurmonumenten.

Op de site van de Green Deal Groene Daken is een workshop Natuurwaarden op Groene Daken terug te vinden die Klaas Van Nierop (Gemeente Groningen) in oktober 2016 gaf. Hierin analyseert hij de natuurwaarden die Nederlandse groene daken herbergen. Een vuistregel voor meer biodiversiteit is de gelaagde opbouw van het groenpakket. Hoe meer lagen, hoe hoger de biodiversiteit. Zie voor een uitgebreide bespreking het artikel 'Wat is de biodiversiteit van begroeide daken?' in *Roofs* november 2016.

BEDRIJVENTERREINEN

De overheid stimuleert de circulaire en biobased economie, RVO.nl steunt en faciliteert initiatieven die circulaire en biobased economie bevorderen. Zo worden gemeenten aangespoord werk te maken van het vergroenen van bedrijventerreinen.

Rond het Belastingkantoor in Groningen werkten ondermeer Joosten kunststoffen en Sempergreen aan een hectare vegetatiedak met een combinatie van inheemse kruidenvegetaties en cultuursorten met nectarwaarde. De nieuwe biotoop is verbonden met maaiveld; midden in stedelijke natuur.

Een methode om de vergroening meetbaar te maken is ontwikkeld door NL Greenlabel. Op basis van de duurzaamheidscriteria van het NL Greenlabel Gebiedslabel kan een levende en duurzame buitenruimte worden gecreëerd waarin de waarde van groen centraal staat en de mens in harmonie met de natuur leeft. Het gebiedslabel is in samenspraak met branchevereniging VHG ontwikkeld in het kader van de Green Deal Levende en Duurzame Buitenruimte. Royal Haskoning DHV ontwikkelde in opdracht van de Green Deal partijen het rekenmodel voor het gebiedslabel. Het begroeide dak is hierin een belangrijk beoordelingsfactor.

Bedrijvenpark Hessenpoort ontving eind januari als eerste bedrijventerrein in Nederland het NL Greenlabel Gebiedslabel. Het label kent een ranking van G (instap) tot A (hoogste categorie).

Hessenpoort scoort momenteel een C, maar heeft zeker de potentie door te groeien naar een A mits de plannen verder opgepakt en toegepast gaan worden. Diverse projecten zijn in uitvoering en er liggen nog een aantal projecten op de plank, zoals bloemen- en kruidenstroken over het gehele terrein, een bijentuin, een wandelnetwerk, opwekking van zonne-energie. Deze plannen zullen in de komende jaren verder worden uitgewerkt en geïmplementeerd aan de hand van een plan van aanpak dat momenteel geschreven wordt. ■

Dit artikel kunt u lezen op www.roofs.nl